

STUDIU: Peste 900 de ore în subteran este timpul mediu petrecut în buncăre de copiii din Ucraina

- *La 10 februarie 2023, totalul sirenelor aeriene din Ucraina însumează 22.995 de ore;*
- *Copiii din Ucraina au fost forțați să se ascundă în subteran pentru o medie de aproximativ 920 de ore în ultimul an, echivalentul a 38,3 zile sau mai mult de o lună;*
- *„E pentru prima dată când plec din țara mea, Ucraina. Am trăit până acum sub zgomotul sirenelor și sub presiunea rachetelor. Copiii îi duceam la școală și nu știam când o să îi iau înapoi de acolo, nu reușeam să-i iau de la școală decât după ce încetau sirenele și erau ascunși la subsol. O sirenă putea dura și în jur de 4- 5 ore. Nu știam niciodată la ce să mă aștept, mereu era o nesiguranță. Când mergeam la cumpărături trebuia să mă îmbrac urât și camuflat, nu puteam să mă îmbrac cum simțeam pentru a nu ieși în evidență și să nu fiu interogată. Când am ajuns aici în Iași am descoperit o altă lume, fără sirene și bombardamente. După câteva zile am descoperit că pot să fiu în siguranță. Sunt foarte mulțumită că am găsit Organizația Salvați Copiii Romania-Iași și aici mă simt primită și sprijinită. De fiecare dată când vin la Counselling Hub Iași mă simt în siguranță și copiii mei refuză să plece, pentru că se simt foarte bine.” (mama a doi copii din Ucraina)*

București, 22 februarie 2023 — De când conflictul din Ucraina a escaladat, copiii din această țară au fost forțați să se ascundă în subteran pentru o medie de aproximativ 920 de ore în ultimul an, echivalentul a 38,3 zile sau mai mult de o lună, arată datele Save the Children. Sursele care adună date oficiale pentru a calcula numărul și durata sirenelor de raid aerian pe teritoriul Ucrainei arată că un total de 16.207 de sirene au fost anunțate în ultimul an, cu o durată de aproximativ o oră în medie.

Sirenele îi avertizează pe civili despre atacuri cu rachete sau amenințări de bombardamente, indicându-le să se adăpostească. Familiile și copiii pot ajunge să petreacă până la opt ore în subteran, fără a putea pleca din cauza atacurilor continue cu rachete.

În Harkiv, de exemplu, au existat peste 1.700 de alarme aeriene în ultimul an, cu o durată totală de aproximativ 1.500 de ore, în timp ce regiunile Donețk și Zaporojie au experimentat peste 1.100 de ore de alarme fiecare.

De-a lungul liniei frontului în sud-estul Ucrainei, bombardamentele nu încetează aproape niciodată. Familiile din această zonă au fost forțate să-și abandoneze casele, multe dintre ele acum distruse, pentru a trăi în subteran, fără facilități de bază, inclusiv electricitate, apă și încălzire.

„Plângeam cu toții, eram îngroziți de moarte”, își amintește Sofia*, în vârstă de 16 ani, cum s-a trezit cu explozii și sirene pe 24 februarie la Harkiv. După ce a fost strămutată de câteva ori, ea a contactat voluntari pentru a fi evacuată, alături de alți opt copii, până în Zakarpattia, în vestul îndepărtat al Ucrainei, unde locuiește acum cu bunica ei.

Chiar dacă regiunea de vest este considerată una dintre cele mai sigure, Sofia a spus că sirenele aeriene rămân frecvente. Când alarma aeriană se declanșează, Sofia petrece în mod normal o oră într-o pivniță

întunecată și rece de sub casa lor. Dar dacă alarma o prinde în timp ce este la școală, trebuie să caute adăpost.

„Când este o alarmă aeriană, noi, elevii seniori – clasele a IX-a până la a XI-a – mergem la primărie. Acolo e amenajat un buncăr”, spune Sofia. „Până la buncăr ne ia cinci minute dacă alergăm sau 15 minute dacă mergem agale. Dar întotdeauna m-am întrebat în cât timp aș ajunge la adăpost dacă alarma pornește în timpul unei pene de curent, când nu pornește sirena, dar începe un atac cu rachete... A durat 47 de secunde.”

Nu toată lumea are acces la un buncăr echipat și complet mobilat și mulți continuă să se adăpostească în subsolurile adesea reci ale blocurilor rezidențiale sau ale altor clădiri.

În Dnipro, oraș din estul Ucrainei, atacurile sunt mai frecvente. Orașul a fost dramatic lovit recent, când un atac cu rachete a distrus un bloc de apartamente și a luat viața a 46 de civili. O profesoară de la o grădiniță din apropiere de Dnipro a declarat pentru Salvați Copiii că alarmele aeriene sunt acum un mod de viață pentru elevii ei:

„Se îmbracă, ies afară, ocolesc instituția și coboară la adăpost ... Copiilor le ia aproximativ 3 minute să se pregătească să coboare”, spune Svitlana*, profesoara, care împreună cu colegii ei, trebuie să evacueze în jur de 200 de copii — mulți dintre ei cu nevoi speciale, de fiecare dată când se declanșează sirena.

Pentru a reduce stresul provocat de sirene, profesorii au inventat uneori exerciții jucăușe pentru a îi pregăti pe copii pentru situații de urgență și i-au instruit cum să se adăpostească rapid.

Subsolul instituției este acum echipat pentru desen, joacă și dans. De asemenea, fiecare elev are o boxă cu un rucsac de urgență plin cu apă, gustări, haine călduroase și jucării preferate.

„Suntem la subsol [pentru că] e o sirenă. [Am venit aici] așa că nu mai e sirenă. [Aici], îmi place să mă joc cu culori și păpuși”, spune Oleh*, în vârstă de 4 ani.

„Ca să fiu sinceră, copiilor le place atât de mult [să meargă la subsol] încât de cele mai multe ori spun „Când mai mergem la peșteră data viitoare?” Așa îl numesc ei”, a spus Svitlana*. „Facem și educație incluzivă și sunt unii copii care încep să plângă. Așa că avem în adăpost un loc numit un colț pentru solitudine. Pentru acei copii cărora le face bine să stea singuri o vreme și să nu audă atâta zgomot.”

În orașe mai mari, precum capitala Kiev, familiile își duc copiii în parcări subterane sau în stații de metrou. Unii dintre ei și-au instalat chiar și corturi în aceste pasaje subterane în primele etape ale războiului.

„Când aeronavele decolează, ne pregătim. Mi-a fost frică în primele zile de război, iar acum totul este rutină. Fiecare are rucsacul lui. Îl iau și ies”, a spus Maryna*, mamă a doi copii care stă alături de soț și copii în mijlocul peronului pe scaune mici pe care le-au luat de acasă, alături de pungi pline cu sticle de apă și mâncare. Mersul la metrou odată cu lansarea rachetelor este acum un obicei pentru multe familii.

Fiica ei Olena*, 12 ani, a descris cum este viața în subteran pentru ea: „Mă joc pe smartphone în timpul alarmelor. Pot să îmi fac temele dacă este în timpul semestrului. Stăm în subteran pentru că sunt lansate rachete asupra noastră, și este mai bine să stăm aici pentru siguranța noastră. Este plictisitor. Dar mai bine să fii plictisit decât rănit”.

Stresul vieții de zi cu zi sub bombardamente afectează major sănătatea mintală și psihosocială a copiilor și adulților. Organizația Mondială a Sănătății estimează că una din cinci persoane care se confruntă cu conflicte prezintă un risc ridicat de a dezvolta o formă de tulburare mintală, simptomele devenind mai severe pe măsură ce ostilitățile continuă.

Acest an catastrofal de război împotriva copiilor a fost evaluat într-un nou raport Save the Children, *A Heavy Toll*. Acesta subliniază pericolul grav și constant cu care se confruntă în fiecare zi băieții și fetele din Ucraina și subliniază suferința psihologică provocată de confruntarea cu violența, de separarea de familie și prieteni, strămutare și de lipsa accesului la educație, printre altele.

Salvați Copiii solicită părților în conflict să-și respecte obligațiile în temeiul dreptului internațional umanitar și al drepturilor omului și să se asigure că civilii și bunurile civile, în special cele care afectează copiii, cum ar fi casele, școlile și spitalele, sunt protejate împotriva atacurilor. Responsabilii pentru încălcări ale drepturilor copiilor trebuie trași la răspundere.

Save the Children lucrează în estul Ucrainei din 2014. Din 24 februarie 2022, ne-am extins exponențial operațiunile și am ajuns la peste 800.000 de oameni, inclusiv 436.500 de copii, oferind asistență care salvează vieți, cum ar fi alimente și apă, transferuri de numerar și adăpost, pentru a ne asigura că atât copiii cât și familiile afectate de această criză primesc ajutorul de care au nevoie.

Sirenele aeriene din Ucraina sunt anunțate în fiecare regiune (oblast) separat. 16.207 (începând cu 10 februarie) reprezintă numărul total al sirenelor în Ucraina, calculate prin adunarea numărului de alerte din fiecare regiune (24 de regiuni și Kiev).

• **Metodologie:** La 10 februarie 2023, totalul sirenelor aeriene din Ucraina însumează 22.995 de ore. 22.995/25 (total pentru 24 de regiuni ale Ucrainei plus capitala Kiev)=919,8 ore de timp al sirenelor aeriene în medie pentru fiecare regiune. Cifrele exacte pentru regiunile Donețk, Lugansk, Zaporizhzhia și Herson se aplică numai zonelor controlate de Guvernul Ucrainei. Date credibile din zonele necontrolate de guvern ale Ucrainei nu sunt disponibile. Salvați Copiii presupune că familiile care trăiesc în imediata apropiere (la mai puțin de 40 km de linia frontului) de luptă activă sunt forțate să-și petreacă tot timpul în adăposturi din cauza luptei continue, a bombardamentelor și a loviturilor cu rachete. Guvernul Ucrainei adună de asemenea date din aceleași surse oficiale pentru documentarea numărului de sirene de raid aerian; a început să colecteze statistici din 15 martie 2022.

*Numele au fost schimbate pentru protejarea identității.

NEVOILE COPIILOR REFUGIAȚI ÎN ROMÂNIA

Potrivit analizei Salvați Copiii realizate în 2022, la care au participat cetățeni ucraineni, din care 87% reprezentanți legali ori rude ale copiilor refugiați din Ucraina și aflați în România, beneficiari ai programelor de sprijin Salvați Copiii, nevoile pe care familiile ucrainene le resimt și pe care nu le pot acoperi sunt legate de:

- costurile medicale și accesul la servicii medicale (62%), ceea ce înseamnă, concret, procurarea de medicamente, sprijin psihosocial pentru copii și adulți, protecția medicală a copiilor cu afecțiuni medicale, sprijin pentru înregistrarea copiilor la medicul de familie, oferirea de consiliere și acompaniere la instituțiile medicale;
- bunuri non-alimentare (55%), obiecte de uz imediat, casnic sau personale (îmbrăcăminte, încălțăminte) sau destinate comunicării prin telefon, alte cumpărături cotidiene etc.;
- plata chiriei (46%) sau a utilităților pentru locuințele în care se află în diferite localități ale țării;
- realizarea de economii pentru cheltuieli neprevăzute (40%), ceea ce ar crea un sentiment de minimă siguranță în contextul actual al totalei imprevizibilități a situației din Ucraina și țările europene;
- cheltuielile destinate îngrijirii și educației copiilor (32%), cum ar fi rechizitele, tabletele școlare ori alte lucruri specifice activităților recreative, părinții ucraineni preocupându-se de integrarea educațională a copiilor lor pe timpul verii și pentru anul școlar viitor 2022-2023;
- procurarea hranei zilnice (26%);
- cheltuielile de transport (26%), inclusiv combustibil ori întreținerea mașinilor proprii;
- produse igienico-sanitare pentru copii și ceilalți membri de familie (19%);
- procurarea apei (8%).

CONTEXT

Începând din 25 februarie 2022, Organizația Salvați Copiii este alături de refugiații ucraineni, evaluează constant nevoile sau oferă asistență umanitară, după caz, în 4 puncte de trecere a frontierei cu Ucraina și Republica Moldova, în 5 Centre de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil ale Inspectoratului General pentru Imigrări, în 3 tabere de refugiați coordonate de IGSU, în 3 puncte de staționare, în 8 Hub-uri de Consiliere și Servicii Integrate create de Salvați Copiii în mai multe locații, în școli partenere.

În total, au fost asistate umanitar **247.448** de persoane: **133.844** de copii ucraineni și **113.604** de adulți.

Prin Bucătăria mobilă din Vama Isaccea, Organizația Salvați Copiii a oferit, de la începutul războiului până în prezent, peste 162.000 de porții de mâncare, aproximativ 600 de porții pe zi.

Totodată, organizația și-a extins intervenția în sprijinul copiilor refugiați din Ucraina aflați pe teritoriul Republicii Moldova, unde a organizat două transporturi umanitare cu 505.200 de produse de primă necesitate, igienico-sanitare, pentru 42.000 de bebeluși, copii de vârstă mică și mame, a susținut

integrarea școlară pentru 1600 de copii și a donat două ambulanțe pentru oferirea de servicii socio-medicale mobile femeilor, gravidelor și copiilor refugiați din Ucraina în Republica Moldova.

România și Republica Moldova rămân țări aflate în prima linie a asistenței umanitare pentru refugiații ucraineni. Raportat la numărul de locuitori, Republica Moldova este țara din regiune ce găzduiește cei mai mulți refugiați, peste 90.000 din cele circa 600.000 de persoane care au intrat în țară de la începutul războiului din Ucraina alegând să rămână pe teritoriul național moldovean, dintre care 42.637 sunt copii.

Organizația Salvați Copiii este activă în domeniul azilului încă din 1995, derulând o serie de proiecte ce oferă servicii educaționale și sociale adresate nevoilor specifice ale copiilor solicitanți de azil și refugiați, inclusiv minori neînsoțiți și persoane relocate, în vederea integrării lor sociale și educaționale. În cei 27 de ani de activitate în domeniul azilului, peste 9.200 de copii și familiile acestora au beneficiat de activități zilnice, asistență financiară, consiliere socială și psihologică și suport material și educațional, în cele 5 centre regionale (București, Galați, Rădăuți, Șomcuta Mare și Timișoara).

Info suplimentare: Lavinia Varodi, coordonator program Salvați Copiii România –

lavinia.varodi@salvaticopiii.ro, tel. **0721329101**.

Despre [Salvați Copiii România](#)

De 32 de ani, Salvați Copiii România construiește programe sociale, politici publice și practici solide în beneficiul copilului din România. Expertiza și complexitatea proiectelor la nivel național fac din organizație o instituție socială esențială, al cărei rol este medierea între societate și autoritatea publică, în beneficiul copilului. În cele peste trei decenii de activitate, Salvați Copiii a intervenit activ în societate, identificând soluții concrete pentru protejarea și sprijinirea copiilor vulnerabili, și a militat, în același timp, pentru o colaborare viabilă cu autoritățile decidente, pentru asigurarea interesului superior al copilului. Salvați Copiii și-a asumat rolul de supraveghere vigilentă a autorităților publice, în așa fel încât acestea să implementeze politici publice de durată care să corecteze cauzele care duc la vulnerabilizarea copiilor. Totodată, organizația a reușit să creeze rețele active de solidaritate, prin încurajarea responsabilității sociale a companiilor și a societății, în sens larg.

În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 30 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. Peste 2.920.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.